

Naziv prakse:
Platforma ELIOS

Kategorija prakse:

- dojavne zviždača

Podaci za kontakt:

Zemlja:

Francuska

- Délégation Générale à l'Emploi Regional et à la Formation Professionnelle et Initiative pour l'Emploi des Jeunes
- <https://www.pplateforme-elios.fse.gouv.fr/>
- jeanne.laurent@emploi.gouv.fr

Suzbijeni rizici od prijevvara

- sukob interesa
- izbjegavanje postupaka javne nabave ili manipulacija njima
- dvostruko financiranje
- tajno dogovaranje
- manipulacija troškovima projekta
- ostalo

Kontekst i ciljevi

U članku 125. stavku 4. točki (c) Uredbe (EU) br. 1303/2013 od svakog upravljačkog tijela zahtijeva se da uspostavi „učinkovite i razmjerne mjere protiv prijevvara, uzimajući u obzir utvrđene rizike” i da na djelotvoran način provede mjere za sprečavanje, otkrivanje i sankcioniranje prijevvara i nepravilnosti. Francuskim kaznenim zakonom dodatno se zahtijeva od svakog tijela ili javnog službenika da prijavi svako kazneno djelo za koje dozna tijekom obavljanja svojeg posla.

Radi ispunjavanja tih zahtjeva „Delegation Générale à l'Emploi Regional et à la Formation Professionnelle” (DGEFP), upravljačko tijelo za operativne programe „Zapošljavanje i uključivost u matičnoj Francuskoj” (FSE) i „Inicijativa zapošljavanja mladih” (YEI), razvio je 2017. platformu za dojavne zviždača ELIOS.

ELIOS omogućuje svim zviždačima koji sumnjaju na prijevvaru ili sukob interesa u pogledu provedbe programa ESF-a da podnesu prijavu preko obrasca na platformi ELIOS. ELIOS je internetska stranica koja sadržava informacije o prijeveri i sukobu interesa i koja omogućuje zviždačima da podnose prijave o tim temama uz objavu svojeg identiteta. Njime se nastoji povećati otkrivanje prijevvara povezanih s programima ESF-a.

Opis prakse

Radi administracije pristiglih prijava zviždača, DGEFP je uspostavio početnu stranicu na kojoj se svaki pojedinac može obratiti posebnom timu sa svojim sumnjama. Prijavljene sumnje pristižu u sandučić elektroničke pošte u kojem se predmeti mogu lakše voditi. Samo ovlaštene osobe mogu pristupiti tom sandučiću elektroničke pošte.

Uvođenje sustava organizirao je DGEFP u suradnji sa svojim internim davateljem informatičkog sustava. Sustav je bio u funkciji nakon godine dana jasnog utvrđivanja zahtjeva, nakon čega je uslijedilo testiranje rješenja. Trošak uvođenja iznosio je približno 90 000 EUR uz dodatnih 20 000 EUR potrebnih za održavanje svake godine.

Na početnoj stranici platforme navode se informacije za korisnike o pravnoj osnovi zaštite zviždača. Zviždači pri dojavu odabiru jednu od dvije teme: prijevvaru ili sukob interesa. Korisnici mogu podnijeti prijavu do šest mjeseci nakon datuma incidenta. Na stranici su navedena i pojašnjenja i definicije prijevere,

sukoba interesa i povezanog zlonamjernog ponašanja. Te su teme odabrane jer čine vrste kaznenih djela koja se najčešće utvrđuju u revizijama i istragama.

Kako bi korisnik mogao pristupiti obrascu za dojavu zviždača, na platformi mora proći postupak provjere u tri koraka, s tim da svaki od njih sadržava određeno upozorenje. Postupak je sljedeći:

- Tijekom prvog koraka na platformi ELIOS navodi se da korisnik može prijaviti sumnju povezanu isključivo s projektima ESF ili YEI. Prijave povezane s europskim fondovima (EPFRR/EFPR) ili programima kojima upravljaju regionalna upravljačka tijela (programi EFRR-a/ESF-a regionalnog vijeća) nisu u djelokrugu platforme. Na platformi za dojave zviždača korisnici se upućuju na to gdje se trebaju obratiti s upitima povezanim s temama koji se ne odnose na europske strukturne i investicijske fondove (npr. utaja poreza, zloupotreba davanja i doprinosa za socijalno osiguranje, carinska prijevarena ili prijevarena u pogledu Zakona o radu).
- Drugi korak sadržava upozorenje o posljedicama i pravnoj odgovornosti za lažno prijavljivanje.
- Treći korak uključuje detaljan opis pravne osnove za zaštitu zviždača.

Korisnik mora potvrditi da razumije sva upozorenja prije nego što dobije pristup obrascu za dojavu zviždača.

Konačno, na platformi se od zviždača zahtijeva da navede svoje osobne podatke; anonimno prijavljivanje nije dopušteno. Time se nastoji spriječiti neopravdano prijavljivanje kojem se ne može ući u trag. Svi osobni podaci na siguran su način pohranjeni u sustavu za dojave zviždača te se proslijeđuju samo uključenim institucijama ili pojedincima. U općim uvjetima korištenja opisana su pravila o privatnosti podataka koja se primjenjuju na sve podatke prikupljene na platformi koji se odnose na korisnika i podnesenu prijavu. Pristup informacijama rezerviran je isključivo za nadzornika za prijevare iz DGEFP-a. Podaci za kontakt upotrebljavaju se i za komunikaciju sa zviždačem.

Kada korisnici završe s ispunjavanjem prijave, upozorenje se na siguran način šalje u ulazni spremnik posebnog nadzornika za prijevare. Zviždač prima automatsku poruku potvrde.

Nadzornik za prijevare iz DGEFP-a pregledava prijavu i odlučuje koje je mjere potrebno poduzeti, među ostalim proslijeđivanje prijave drugim institucijama ako ona nije u djelokrugu DGEFP-a ili suzdržavanje od daljnjih mjera ako ona nije utemeljena. Prijave koje se smatraju utemeljenima mogu se izravno proslijediti javnom tužitelju.

U okviru DGEFP-a postoji interni odbor za usklađenost, koji se redovno obavještava o poduzetim mjerama i koji može predlagati daljnje mjere. Odbor se može obratiti vanjskim predstavnicima institucija uključenih u prijave. Za dodatne savjete i doprinose može se obratiti i Nacionalnom izaslanstvu za borbu protiv prijevarena (DNLF), koje je specijalizirano za borbu protiv prijevarena povezanih s javnim financijama.

Četiri osobe trenutačno imaju pristup prijavama koje se šalju preko platforme ELIOS, među kojima je nadzornik za prijevare koji procjenjuje prijave i organizira interni odbor za usklađenost, koji se sastaje jednom godišnje.

Zviždača se ne obavještava o ishodu postupka.

Jedinstvena obilježja

Razvojem i uvođenjem platforme ELIOS omogućuje se:

- centralizacija svih pritužbi neovisno o predmetnom odjelu za upravljanje
- praćenje podnošenja pritužbi (registracija i potvrda primitka)
- prijenos prijave voditelju relevantne službe radi obrade
- naknadna komunikacija sa zviždačem o slučaju
- interna procjena prijave svojstvenih za upravljačko tijelo
- moguće rano otkrivanje prijestupa.

Ishodi i rezultati

Platforma ELIOS podupire otkrivanje i prijavljivanje rizika od prijevare. Njome se zviždačima omogućuje centraliziran i standardiziran način upozoravanja na prijevare i sukobe interesa ako ne postoji mogućnost prijave u okviru njihova tima/poduzeća.

ELIOS je dodatan alat za otkrivanje prijevare kojim se povećava povjerenje u upravljačko tijelo i stvara sustav povratnih informacija za korisnike i širu javnost.

Zasad je preko ELIOS-a podneseno 36 prijava, od kojih se 11 odnosilo na europske fondove, a preostala dva prosljeđena su OLAF-u radi dodatne istrage.

Ključni čimbenici za uspjeh

- informacije o platformi dostupne su na svim povezanim internetskim stranicama
- brza procjena primljenih prijava i utvrđivanje mjera s obzirom na optužene ili uključene osobe
- osposobljavanje nadzornika za prijevare

Zabilježeni izazovi i stečena iskustva

- Potrebno je osigurati usklađenost s Općom uredbom o zaštiti podataka te sigurnost podataka radi uspješne provedbe takve prakse u drugim zemljama jer su zaštita podataka i anonimnost ono što brine korisnike.

Mogućnost prijenosa

- jednostavna prenosivost za druga tijela jer nije potrebna posebna struktura ili institucijsko okruženje
- potrebno je procijeniti postoje li drugi alati za dojavu zviždača kako bi se jasno odvojile odgovornosti i kako bi se obznanilo gdje se prijavljuju različite vrste sumnji